

فهرست مطالب

درآمد	۹
فصل اول: مفهوم، اهداف و منابع مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۱۳
گفتار اول: مفهوم مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۱۴
مبحث اول: مفهوم مسئولیت مدنی از دیدگاه قواعد رقابتی	۱۴
مبحث دوم: مفهوم و انواع رویه‌های ضد رقابتی	۱۹
الف) مفهوم رویه‌های ضد رقابتی	۱۹
ب) انواع رویه‌های ضد رقابتی	۲۲
۱- توافقات ضد رقابتی	۲۲
۲- سوءاستفاده از وضعیت مسلط	۳۹
۳- اعمال ضد رقابتی ذاتی	۴۹
گفتار دوم: اهداف مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۵۴
مبحث اول: اهداف اقتصادی	۵۵
الف) کارایی اقتصادی	۵۶
ب) افزایش رفاه مصرف کنندگان	۵۷
مبحث دوم: اهداف غیر اقتصادی	۵۹
الف) جبران خسارت	۵۹
ب) بازدارندگی	۶۰
گفتار سوم: منابع مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۶۲
مبحث اول: حقوق ایران	۶۲
الف) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	۶۳
ب) سایر قوانین	۶۵
۱- قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان	۶۵
۲- قانون تجارت الکترونیک	۶۷
۳- قانون نظام صنفی	۶۹
مبحث دوم: حقوق اتحادیه اروپایی و آمریکا	۷۰
الف) آمریکا	۷۰
ب) اتحادیه اروپایی	۷۲

فصل دوم: مبانی، موانع و تحلیل اقتصادی مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق

رقابت	۷۷
گفتار اول: مبانی مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۷۸
مبحث اول: نظریات سنتی	۷۸
الف) مسئولیت مبتنی بر تقصیر	۷۸
ب) مسئولیت بدون تقصیر	۸۴
۱- نظریه خطر	۸۴
۲- نظریه تضمین حق	۹۲
مبحث دوم: نظریات جدید	۹۳
الف) بازدارندگی	۹۴
ب) عدالت توزیعی	۹۵
گفتار دوم: عوامل معافیت مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۹۹
مبحث اول: حقوق آمریکا	۱۰۰
مبحث دوم: حقوق اتحادیه اروپایی	۱۰۲
مبحث سوم: حقوق ایران	۱۰۵
الف) عوامل معافیت مسئولیت مدنی در قواعد عام حقوق ایران	۱۰۵
۱- امر قانون و دستور مقام صالح قانونی	۱۰۵
۲- اقدام زیان دیده	۱۰۶
۳- اضطرار	۱۰۷
۴- دفاع مشروع	۱۰۸
ب) عوامل معافیت مسئولیت مدنی در قواعد رقابتی ایران	۱۰۸
گفتار سوم: تحلیل اقتصادی مسئولیت مدنی ناشی از اعمال رویه‌های ضد رقابتی	۱۰۹
مبحث اول: تحلیل اقتصادی حقوق	۱۱۱
مبحث دوم: تحلیل اقتصادی مسئولیت مدنی رقابتی	۱۱۳
الف) مطلوبیت ضمانت اجراهای خصوصی از لحاظ اقتصادی	۱۱۵
۱- قواعد اولیه	۱۱۹
۲- قواعد ثانویه	۱۲۰
ب) ضمانت اجراها به عنوان رابط میان عدالت معاوضی (اصلاحی) و توزیعی	۱۲۳

فصل سوم: قلمرو، آثار و دعوای جمعی مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق

رقابت	۱۲۹
گفتار اول: قلمرو مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت	۱۳۰
مبحث اول: وحدت یا تعدد مسئولیت در حوزه حقوق رقابت	۱۳۰

فهرست مطالب □ ۷

- الف) ضمانت اجراهای قراردادی حقوق رقابت ۱۳۳
- ب) خریدار غیر مستقیم و امکان جبران خسارت ناشی از اعمال رویه ضد رقابتی ۱۳۵
- ۱- حقوق آمریکا ۱۳۵
- ۲- حقوق اتحادیه اروپایی ۱۳۶
- ۳- حقوق ایران ۱۳۸
- ج) امکان جبران خسارت بر مبنای قرارداد ضد رقابتی ۱۴۰
- مبحث دوم: ماهیت و آثار قراردادهای غیرمنصفانه و شروط ضمن عقد ضد رقابتی ۱۴۲
- الف) ماهیت قراردادهای غیرمنصفانه و شروط ضمن عقد ضد رقابتی ۱۴۳
- ب) آثار قراردادهای غیرمنصفانه و شروط ضمن عقد ضد رقابتی ۱۴۶
- ۱- حقوق آمریکا ۱۴۷
- ۲- حقوق اتحادیه اروپایی ۱۴۹
- ۳- حقوق ایران ۱۵۱
- گفتار دوم: آثار مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت ۱۵۸
- مبحث اول: شیوه‌های جبران خسارت در مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت ۱۵۹
- الف) شیوه‌های جبران در حقوق ایران ۱۶۰
- ۱- شیوه‌های جبران در قواعد عمومی مسئولیت مدنی نظام حقوقی ایران ۱۶۰
- ۲- ماهیت و انواع شیوه‌های جبران اختصاصی رقابتی در حقوق ایران ۱۶۵
- ب) حقوق اتحادیه اروپایی و آمریکا ۱۷۳
- ۱- شیوه‌های جبران در حقوق آمریکا ۱۷۳
- ۲- شیوه‌های جبران در اتحادیه اروپایی ۱۷۴
- مبحث دوم: تأثیر شروط ضمن عقد بر مسئولیت مدنی ناشی از نقض حقوق رقابت ۱۷۶
- الف) مصادیق شروط ضمن عقد ضد رقابتی ۱۷۸
- ۱- شرط عدم مسئولیت ۱۷۸
- ۲- شرط محدودکننده (کاهنده) مسئولیت ۱۷۸
- ۳- شرط عدم رقابت ۱۷۹
- ب) حدود اعتبار شرط ضمن عقد ضد رقابتی ۱۸۰
- ۱- حدود اعتبار شرط عدم یا تحدید مسئولیت ۱۸۰
- ۲- حدود اعتبار شرط عدم رقابت ۱۸۲
- گفتار سوم: دعاوی جمعی مسئولیت مدنی ناشی از اعمال رویه ضد رقابتی ۱۸۷
- مبحث اول: مفهوم شناسی دعاوی جمعی ۱۸۸
- الف) دعاوی جمعی به معنای اعم و اخص ۱۸۹
- ب) تمایزات نهاد دعاوی جمعی در سیستم حقوق آمریکا و اروپا ۱۹۱

۸ □ حقوق رقابت و مسئولیت مدنی ناشی از نقض قواعد آن

- ج) رویکرد کشورهای اروپایی در چگونگی طرح و پذیرش دعاوی جمعی ۱۹۳
- د) معضلات طرح دعاوی جمعی ضد رقابتی ۱۹۵
- مبحث دوم: مطالعه تطبیقی طرح و پذیرش دعاوی جمعی رقابتی ۱۹۷
- الف) حقوق آمریکا ۱۹۷
- ب) حقوق اتحادیه اروپایی ۱۹۹
- ج) حقوق ایران ۲۰۱
- برآمد ۲۰۵
- فهرست منابع ۲۱۷